

Izaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petit-
vrstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razglasi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna števil. stand
— 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Dr. Škapin:

Nekaj o komunizmu.

Da je današnji družabni red slab, čuti in uvideva danes gotovo 99 procentov človeštva. O vzrokih, ki so privedli človeštvo do tega spoznanja, mi ni treba govoriti. Družabni red, ki je ustvaril na celi zemeljski obliki tako gospodarsko in moralno anarhijo, družabni red, ki je izgubil vsako gospodarsko in etično merilo, ta družabni red je potreben temeljite, radikalne remedure. Teoretiziranje, znanstveno dokazovanje slabosti, temeljnih hib na privatni lastnini sezidanega gospodarskega, političnega in kulturnega družabnega reda, ni moglo privedi človeštvo do tega spoznanja. Treba je bilo potokov krvi, treba je bilo neizmernega telesnega in duševnega trpljenja in gorja, ki je komaj moglo privedi človeštvo do spoznanja, da je sedanje gospodarsko uredbo, ki temelji na skrajno individualističnih in egoističnih gospodarskih principih, ovira kulturnega razvoja in napredka človeštva. Spoznanje, da je postal današnji družabni red anarhizem, je človeštvo plačalo s krvjo. Revolucija — saj vojska ni nič drugega nego revolucija — je bila zopet učna metolucija — je bila zopet učna metolucija. Kulturni človek se mora danes v novonastalih atmosferah in naj si bodo le-te gospodarskega, političnega ali kulturnega izvora, prav orientirati, da ne postane kulturna cokolja, ovira kulturnega napredka svojega naroda in človeštva.

Torej: gotovo je, da treba v družabni gospodarski organizaciji temeljite spremembe. To priznava razum par veleposestnikov in nekaj denarnih parvenijev-celo človeštvo. Socialisti in nesocialisti se v tem vprašanju ločijo v tem, da drugi trde, da se da stavbo v nekoliko potezah popraviti, socialisti pa, da je treba ustvariti novo stavbo, ki ne sprejme starega individualističnega gospodarskega principa, ampak le tega nadomesti z novim, svežim in s tem ustvari novo, zdravjšo gospodarsko in kulturno obliko. Nesocialisti in lažisocialisti prav radi priznavajo, da bi se mogel komunistični družabni red udeležiti, če bi stalo človeštvo intelektualno in etično veliko višje, nego je njegova sedanja stopinja; da pa bi pomenil isti pri sedanji kulturni stopinji uničenje vseh gospodarskih in kulturnih vrednosti, gospodarske in kulturne smrt človeštva. S komunizmom bi izgubilo ono gibalno, ki sili človeka k gospodarskemu in kulturnemu stvarjanju. Z odstranitvijo možnosti nakopičevanja materialnih dobrin in vrednosti do neskončnosti bi nehala vsaka gospodarska in kulturna produkcija. Tu, v tem izgovoru, se zrcali cela etika današnjih po-

sedujočih slojev: vzemi mi možnost množenja premoženja in delo, ono delo, ki je, kakor pravi filozof Spencer, samo na sebi eliksir življenja, izgubi za nje vsako življensko ceno. Taka je etika moderne družbe. Čan- kar je to etiko »za križem« tako neusmiljeno različen, da je ostala za človeka, ki ima še kaj čuta za dobro in lepo, le grda, smrdljiva cunja.

In vendar je to vse čisto naravno, logično, ono sledi, kar mora slediti, iz drugega. Drevo je rodilo sadove, kakoršni odgovarjajo njegovi naravi. Moderna gospodarska organizacija je morala roditi moderno etiko, etiko močnejšega, ki bi bila človeka, če bi se ji ne bil uprl, zopet zaslužila. Ali ne plačuje človek strašen tribut tej gospodarski organizaciji v tolikih in tolikih, jetnišnicah, bolnišnicah, pobiljevalnicah itd. itd.? Ali ni iskati zadnjih vzrokov vse socialne tragike, vstevši svetovno vojsko, v tej skrajno krivični gospodarski organizaciji? Liberalni, individualistični gospodarski princip je na eni strani v gospodarsstvu in proizvodnji razvezal vso delovno silo človeka, je pa na drugi strani tudi omajal, odstranil etični korektiv človeka in ga slednjič ponižal na goli, abstraktni nauk, ki se uči le v cerkvi in šoli, ki pa se ne uveljavlja, kakor hitro bi imel omejevali človeka pri pridobivanju materialnih dobrin. Etika, ki uravnava razmerje človeka do človeka v praktičnem življenju, se je oddaljila od življenja in je izgubila vsak stik z njim. Pravimo, da je to pri sedanji gospodarski in družabni organizaciji človeške družbe čisto naravno. Dokler ne zagotovi človeška družba človeku in njegovi družini za slučaj njegove delanemožnosti človeškega življenja, tako dolgo je naravno, da hoče vsak pridobivati toliko, kolikor more, kolikor potrebuje in kolikor misli, da bo potreboval in to ne glede in brez ozira na svojega sočloveka. Za etične zakone se tu ne briga.

Ravnokar čitam knjigo H. O. Wells-a: The future in America (bodočnost v Ameriki). Wells karakterizira način pridobivanja moderne ameriške družbe z besedami: »A scramble for dollars«, kar pomenja toliko kot trganje, gonjo za dolarji, pohotno, pohlepno grabljenje po dolarjih. Ta scramble for dollars pa izključuje vsled svoje intenzivnosti vsako omejevanje po kakikoli. Človek, delavec, ki ustvarja bogastva in vrednosti za družbo, dobiva od stvarjanja toliko, kolikor potrebuje za vzdrževanje delovne sile, da lahko dalje ustvarja in pridobiva, vsa

nadvrednost njegovega delovnega efekta pa pripada onemu, ki ne dela.

Socialisti zahtevamo temeljito spremembo sedanjega družabnega reda, zahtevamo namesto individualistične, na zasebni lastnini v malem in velikem sloneče gospodarske organizacije človeške družbe, komunistično gospodarsko in kulturno organizacijo, zahtevamo to v imenu kulture, v imenu velike večine človeštva, zahtevamo to, ker smo prepričani, da bodo materialne in duševne koristi, ki jih prinese človeštvo od sedanjega družabnega reda. Zahtevamo to zato, ker smo prepričani, da mora slediti, kakor je sledil suženstvu fevdalizem, fevdalizmu liberalni individualizem s kvantitativno in kvalitativno neomejeno prosto lastnino, temu individualizmu kot višja oblika gospodarske in kulturne organizacije socializem s komunizmom. Prepričani smo, da se tako veliki gospodarski in kulturni preobrati ne izvrše brez izgube gospodarskih in kulturnih energij in vrednosti; ali vse te izgube bodo daleč odtehtale koristi, ki jih bo imela velika večina človeštva od nove družabne organizacije.

Ena glavnih nalog socialistične vzgoje bodi, pripravljati človeka na to bodočo organizacijo, raziasniti mu isto kot sredstvo v dosegu velikih kulturnih smotrov človeštva, dati vsakemu delu v dosegu teh ciljev polno kulturno vrednost in vsebino. To je pa le mogoče, če se navaja človeka na to, da si stvari celoten, sedanji zgodovinski etiki odgovarjajoč znanstven svetovni nazor. Temu delu bodi posvečena glavna skrb socialističnih organizacij.

Agitirajte za naše časopise!

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Stavka v Osijeku.

LDU. Osijek, 23. Predvčerajšnja stavka je potekla popolnoma mirno. Bančni uradniki se niso udeležili stavke.

Državna meja v Baranji.

LDU. Pečuh, 23. Veliki župan Baranje dr. Pandarovič se je vrnil iz Pariza in javlja, da so že odredene meje za Baranjo. Naša meja bo šla v glavnem preko črte: Mohač - Vilani - Barč. Sam Barč ne ostane Jugoslaviji. Siklos bo obsežen v naših mejah. Glede Mohača ni še padla odločitev. Mohač bo obiskala posebna ameriška komisija, ki bo ugotovila, ali je Mohač res Jugoslovanski, ali ne. V tem primeru se bo izvršil plebiscit.

Bosanska vlada proti verižnikom.

LDU. Sarajevo, 23. Zemaljska vlada je izdala ostre naredbe proti zakotni in verižni trgovini.

Po svetu.

Slavje rdeče armade v Budimpešti.

LDU. Nauen, 21. (Brezžično.) Na današnji praznik mednarodne proletarske solidarnosti se je vršilo v Budimpešti veliko pregledovanje čet, katerega so se udeležile tukajšnje rdeče čete in straže. Predsednik vladnega sovjeta Aleksander Carbay je v svojem slavnostnem nagovoru poudarjal, da bi bile uničene vse proletarske nade na osvobodjenje, če bi se posrečilo, razbiti rusko in madžarsko sovjetsko vlado. Ako pa ti dve deželi probolujeta še obstoječe težave, bosta vsemu mednarodnemu delavstvu za vzgled, kako si ima proletarijat preobraziti svoj svet. Končal je s pozivom na junaške rdeče čete, ki so si priborile spoštovanje celega sveta, naj vztrajajo z orožjem v roki, dokler ne zmaga širim sveta proletarska revolucija. Na Ludvikovi akademiji je bil nato na zelo slavnosten način odprt izbor izobraževalni tečaj za poveljnike proletarskih mas, v kateri je bilo komandiranih 300 najboljših boljševiških vojakov.

Madžarske čete prekoračile Tiso.

LDU. Budimpešta, 22. (DunKU.) Z namenom zasedi one kraje čez Tiso, ki nam jih je predsednik mirovne konference odločil v svoji noti z dne 13. t. m., so naše čete dne 20. t. m. na več mestih prekoračile reko Tiso. Ker so se Romuni navzlic sklepu ententnih sil skušali upirati, smo jih mi, da izvedemo sklep, napadli. Od Tokaya pa do Csongrada

znagovito zasledujemo ob vzhodnem bregu Tise poražene romunske čete. Uplenili smo mnogo vojnega materiala in zarobili veliko ujetnikov.

Zavednost szegedinskega proletarijata.

LDU. Nauen, 22. (Brezžično.) »Vöröz Ujsag« poroča, da je predsednik szegedinske protivlade Abraham v svrhu posvetovanja o vladnih zadevah pozval v četrtek k sebi vse vodje tamošnjega delavstva. Le-ti na so vabilo z ogorčenjem odklonili in izjavili, da z Abrahamom nikdar ne sedejo k eni mizici. V nedeljo se je vršil velik ljudski shod, katerega se je udeležilo v velikih množicah delavstvo iz szegedinske okolice in manifestiralo v prilog proletarske svetovne diktature.

Zaupnica Clemenceauja.

LDU. Pariz, 22. (DunKU.) Reuter poroča: Po burni debati o gospodarski politiki je zbornica izrekla vladi zaupnico z 289 glasovi proti 176 glasovom.

Francozi zidajo trdnjave.

LDU. Nauen, 22. (Brezžično.) Glasom strassburških časopisov so Francozi že pričeli graditi omrežje alžasko-lotariških trdnjav in nameravajo v ta namen zidati tekom petih let dve milijardi frankov.

Preki sod na Bavarskem se odpravi.

LDU. Nauen, 22. (Brezžično.) 1. avgusta bo Bavarska ukinila preki sod in preke sodišče, ki obstoja tam od 25. aprila.

Nemška narodna skupščina.

LDU. Weimar, 23. (DunKU.) Narodna skupščina. Predlog neodvisnih socialnih demokratov, da se člani rodbin, ki so vladale v Nemčiji, ne smejo izvoliti za predsednika države, je bil sprejet s 122 glasovi proti 117 glasovom.

OBSEŽNE STAVKE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

LDU. Dunaj, 23. (DunKU.) Kakor poročajo »Times«, je izbruhnila v Zedinjenih državah obsežna stavka. V New Yorku leži 500 ladij brez posla, ker strojniki zahtevajo povečanje plače. V sosednjih lukah leži nadaljnjih 700 ladij. Na obrežju je blaga nakopičenega za cele gore. Velike zaloge se kvarijo. V Chicagu stavka v zidarski obrti 80.000 mož, ki zahtevajo večjo plačo. V Bostonu stavkajo nastavljenosti cestnih železnice. Razen tega grozi 100.000 tobačnih delavcev s stavko.

LISTEK.

Avgušt Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.

(Dalje.)

Istočasno je nek list prinesel notico, da sem zblaznel. Plačana, po naročilu napisana brošura je razširjala trpljenja polno trnjevo pot Marijino in njenih prijateljic: vse bedastoče, ki jih je spočela ta bedasta ženska glava, so bile popisane.

Dobila je partijo.

Zdaj, ko me je videla podlegati sovražni-kovim naklepom, se je dvignila in igrala sveto mater izgubljenega sina. Ljubezniva z vsemi, le ne s svojim možem, je zbirala krog sebe vse moje prijatelje, prave in neprave. Osamljen, v oblasti vampirjevi, sem se odrekel kakršnikoli obrambi. Da bi dvignil roko proti materi molih angeljev, proti oboževani ženi?...

Ne, nikoli!

Udal sem se. Teda me je obdala s svojimi nežnostmi, toda samo izven doma, kati doma je imela zame samo žaljivke in omalovaževanje.

Neizmerno delo in trpljenje me je izmogo-galo: obohel sem. Glavobol, nervozna razdra-ženost, bolečine v želodcu... Zdravnik je ugotovil žledolčni katar.

To je bila zelo nepričakovana posledica duševne preutrujenosti!

Čudno je bilo to, da se je ta bolezen poka-zala šele, ko sem se odločil, da odpotujem v inozemstvo. To je bilo zame edino sredstvo, priti iz mrež teh neštetih prijateljev, ki so moji ženi vedno znova izražali svoje sočutje. Za to skrivnostno boleznijo sem začel bolehati šele tisti dan po obisku, ki sem ga napravil v laboratoriju enemu mojih prijateljev; pri njem sem vzel namreč stekleničico ciankalija, ki naj bi mi dal smrt; in to steklenico sem zaprl v skri-ven predal svoje žene.

Ohromel, brez moči, sem obležal na zofi, opazoval svoje otroke pri igri, premišljal na lepe dneve preteklosti in se pripravljati na smrt. Toda zapustil nisem nič pisanja, ker nisem hotel razodeti vzrokov svoje smrti in svojih temnih sumen.

Pripravljen sem bil izginiti, usmrčen od žene, ki sem ji odpustil!

Marija me je opazovala z enim očesom; vpraševala se je, ne bom-li skoro odšel na oni svet, da bo v miru uživala dohodke, ki jih ji bodo donajala zbrana dela slavnega pesnika, in državno pokojnino, ki jo bo za svoje otroke gotovo prejela...

Moja drama ji je donesla uspeh, takšen uspeh, da je zaslovela kot velika tragedinja. Napihovala se je ponosa. Drugo ulogo si je smela sama izbrati. V tej pa je popolnoma propala. Ker je tedaj spoznala, da sem jo ustvaril jaz in jo spet napravil čistito žensko, je postajalo sovraštvo dolžnice večje in večje. Letala je k vsem ravnateljem, da bi jo angažirali, toda zaman. Nazadnje me je prisilila, naj znova pričnem pogajanja na Finskem. Znova sem se jel pripravljati, da zapustim svoj rodni kraj, svoje prijatelje, svoje založnike, da se prese-lim v sredo njenih prijateljev, ki so bili moji sovražniki. Toda Finlandci niso hoteli: njena karjiera je bila pri kraju.

Tekom tega časa je živela kot nezaposlena ženska, ki se je kot mati in žena oprostila vseh svojih dolžnosti. Ker mi je moje zdravje prepo-vedovalo, spremljali jo v družbo umetnikov, je hodila sama. Često je prihajala domov šele jutraj; bila je pijana in je ropotala, da se je prebujala vsa hiša. Z gnusom sem poslušal, kako je stopala v sobo otrok, kjer je spala.

Kaj je storiti v takem slučaju? Naznaniti oblastem svojo ženo? Ne? Pustiti ločiti se? Ne. Rodbina je postala zame organizem nalik organizmu rastline; celota, v kateri sem jaz samo drobec. Sam bi ne mogel živeti; sam z otroci, brez njih matere, tudi ne; prelivanje moje krvi se je vršilo potom velikih arterij, ki se je prihajajoč iz mojega srca razlila v mater-nici moje žene in se širila po malih telesnih mo-

jih otrok. To je cel sistem krvnih celic, ki so zvezane med sabo. Ako bi odrezal eno samo, bi mi zbežalo življenje s krvjo, ki bi jo popila tla. Zato je zakonolom žene tako strašen zločin. Zato bi poslušal geslo znanega pisatelja »Ubij jo«, kadar je oče ranjen na smrt, ker dvomi o pristnosti svojega potomstva, ki ga mu je popočila brezvestna mati.

Marija pa je bila vnetja zagovornica tistih bedastih idej, ki hočejo razširiti ženske prosto-sti in pravice ter se je oprijela novih nauk, da žena, ki goljufa svojega moža, ni kriva, kajti ona ni njegova last.

Nisem se mogel poniževati do špioniranja in nisem hotel nikakih dokazov, ker to bi po-menilo zame toliko kakor smrt. Užival sem v tem, da se varam še vedno, da živim v namiš-ljenemu svetu, ki sem ga po svoji volji po-etično preobrazil.

A vendar sem se čutil ranjenega. Bal sem se, da je moje potomstvo popačeno; pričel sem dvomiti, so-li otroci, ki bodo spričo zanamcev nosili moje ime in živeli z donosom mojega dela, res moji otroci. Ne glede na to sem jih ljubil, ker so stopili v moje življenje, da postane-jo življenje bodočnosti. Teda, ko mi je bila vzeta ta nada, da se bom preživel v svojih otrocih, sem visel v zraku kot strašilo in dilja! po koreninah, ki niso bile moje.

Zdelo se je, da postaja Marija nestrna, ker se je moj konec zavlačeval. Naisitni me je pred pričami božala po materinsko, me je

Zrakoplovska nesreča.
LDU, Berlin, 23. (DunkU.) »Vorwärts« poroča iz Chicago: Nov veliki vodilni zrakoplov je na poizkusnem letu začel goleti in je iz višine 500 metrov padel na neko

bančno poslopje. Stramba za bencin je eksplodirala, ko je zrakoplov priletel na poslopje. Od bančnih nastavljenec je 10 mrtvih in 28 ranjenih.

Splošna stavka v Sloveniji.

Maribor.

Kakor po celi Sloveniji, tako se je izvršila tudi pri nas manifestacijska stavka v najlepšem redu. In to kljub temu, da smo za sklep stranke izvedeli šele v petek popoldne.

V soboto ob določeni uri so vsi organizirani železničarji stopili v stavko, čeravno so krumerski »Zvezarji« z vladno pomočjo terorizirali železničarsko soble. Brzovlak, ki je imel oditi iz Maribora ob treh zjutraj, je odpeljal šele ob desetih dopoldne. V nedeljo je bilo vse mirno. V ponedeljek zjutraj se je šele prav videlo, da je stavka splošna. Gruče delavcev so se pomikale proti »Križevemu dvorcu«, kjer se je vršil manifestacijski shod. Prvotno je bilo določeno, da se bo shod vršil v notranjih prostorih, ali že eno uro pred shodom so bili vsi prostori natlačeni polni, mase pa so se vedno prihajale. Ker smo videli, da bo ostalo zunaj še dvakrat toliko delavcev, kakor jih je bilo v dvoranah, smo naprosili policijsko ravnanstvo, da nam dovoli zborovati zunaj. To se nam je tudi dovolilo s pripombo, da naj bo ljudstvo zunaj, govorniki pa znotraj, češ, ker je preki sod in se ne sme govoriti na prostem. Govorniki so torej morali govoriti raz oken.

Todno ob določeni uri je železničarski pevski zbor zapel »Delavski pesem«, kakor je sodrug Erbežnik otvoril shod in predlagal v predsedništvu ss. Favaia in Petelinška. Kot prvi je nastopil sodrug Petelin. V daljšem in navdušenem govoru je pojasnjeval pomen splošne stavke z ozirom na zunanji in notranji položaj. Za njim je govoril sodr. Favaia v nemškem jeziku. Obema govornikom je množica burno pritrdila. Ko sta govorila na kratko še ss. Petelinšek in Koler, se je zaključil ta imponantni shod s življoklici na mednarodno delavsko solidarnost.

Preden se je množica razšla, je pevski zbor zapel pesem »Slava delu«, katero so navzoči vkljub dežju poslušali odkritih glav. Nato se je množica z mirno samozavestjo v srh odh razšla.

Omenimo še, da je po vsem mestu bilo disponirano vojaštvo in policija. Vsa javna poslopja so bila za varovana s strojniki. Provokacij, zlasti od strani »Zvezarjev«, ni manjkalo. Bile pa so brez uspeha. Sodrug se niso dali zapeljati. V sled denunciacij »Zvezarjev« so bili aretirani štirje sodruzi-zaupniki, ki pa so bili takoj tudi izpuščeni.

Kakšno zaščito imajo »Zvezarji« pri vladi, se razvidi iz tega, da je neki »Zvezar« poslal poklicati našega zaupnika in mu zagrozil, da ako ne pride takoj, ga privede z orožniki. Naš sodrug se je odzval. Ko pa je prišel k »Zvezarju«, so ga takoj aretirali. Reklo se mu je, češ, da je hujškal delavce v delavnici, da ne gre do nalo. Takoj ko so ga pripeljali na policijo, ga je dr. Senekovič, začen, kako se more na podlagi tako nizkih denunciacij aretirati, izpustil.

Kakor se vidi, so se morali stražniki in žandarji pokoriti celo ukazom posameznih »Zvezarjev«. Pa naj še kdo trdi, da niso »Zvezarji« postali važen faktor v državi!...

Kot kronisti naj še omenimo, da v ponedeljek v Mariboru ni izšel noben list in tudi kruha nismo imeli.

Tako se je končala ta naša prva mednarodna manifestacija, ki je pokazala moč in voljo proletarijata, kljub vsem prodanim »Zvezarskim« dušam in kljub vsemu teroriziranju. Maribor je in ostane socialističen. To je pokazala ta stavka.

Zivel združeni mariborski delavci!

Ptuj.

Dne 20. in 21. t. m. je počivalo vse delo izvzemši trgovine. Ze v ponedeljek ob 7. uri zjutraj so se začele zbirati delavske mase k shodu. Reči moramo, da takega shoda še ni videlo mesto Ptuj. Sami delavci! Dvorana in vsi postranski prostori so bili nabito polni. Delavci pa so se vedno prihajali, da manifestirajo za mir, ki bo pravičen in da protestirajo proti intervenciji na Ruskem in Ogrskem.

Sodrug Segula je otvoril shod. Pozdravil je navzoče, ter se ginjen zahvalil, da so se delavci v tako ogromnem številu odzvali pozivu, dasi jih je stranka šele v zadnjem hipu pozvala, da dokažejo mednarodno delavsko solidarnost. — Sodrug Rože je skoraj v dveurnem govoru očrtal ves zunanji in notranji politični položaj, kakor tudi povedal vzroke, ki so dovedli do današnje protestne stavke. Opozoril je na rovarjenje nam nasprotnih organizacij, posebno »Zvezarjev«, ki so zopet organizirali stavkolomstvo. Konečno je pozval delavce k vztrajnosti in razredni zavednosti ter da se ne dajo begati. Sodrug Rozman je pozivljaj delavce, ki niso pristopili h konzumu, da to čimprej store, da se rešijo kapitalističnih piljav. — Na poziv sodruga Segule se je delavstvo mirno razšlo in drugi dan podalo na delo.

Strnišče pri Ptui.

Tudi tukajšnje delavstvo se je odzvalo pozivu stranke in se pridružilo mednarodni stavki dne 20. in 21. t. m. Razum neobhodno potrebnega dela v raznih obratih je počivalo delo povsod.

V nedeljo popoldne se je vršil javen shod, na katerem je poročal sodrug Komavli o pomenu stavke. V imenu strniškega delavstva se je pridružil protestu proti pohodu ententnih čet na Ogrsko in v Rusijo in še posebej proti temu, da bi jugoslovanske čete bile vporabljene v to svrho.

Shoda se je udeležilo nad 300 ljudi. Shod in stavka sta se izvršila v najlepšem redu in popolnoma mirno.

Velenje.

Tudi pri nas se je vršila splošna stavka.

Dne 21. julija ob dveh popoldne se je vršil v lokalih pri Raku v Velenju manifestacijski shod, kateremu je predsedoval predsednik strokovne organizacije rudarjev v Velenju. Shod je bil prav dobro obiskan. Dvorana je bila natlačena polna rudarjev in drugih ljudi, ki so solidarnostno z delavci vred stali in manifestirali. Na shodu je govoril strokovni tajnik iz Celja. Obrazložil je

pomen te splošne stavke. Rudarji so zapustili delo že v nedeljo zjutraj ob 6. uri. Delat ni prav nobeden. Na shodu so sklenili, da skličejo za v nedeljo strokovni shod v čakalnici pri rudniku, kjer se bo zahtevalo poboljšanje plač.

Polzela.

Tudi pri nas se je vse delavstvo pridružilo mednarodni dvodnevni stavki.

Dne 21. julija ob 9. uri dopoldne se je vršil v gostilniških prostorih pri Jelenju tudi shod. Otvoril ga je sodr. Krajnc, predsednik organizacije lesnih delavcev v Polzeli. Strokovni tajnik sodrug Maru iz Celja je v enournem govoru razložil pomen manifestacijskega shoda in razložil namene pariške kapitalistične družbe in naše vlade, ki hočejo z vojaškimi silami odušiti zmaganosno socialno revolucijo na Ruskem in Ogrskem. Sprejela se je tudi tozadevna rezolucija.

Zagorje ob Savi.

Dvodnevna stavka se je izvršila popolnoma mirno. Stavkali so vsi rudarji, razven kakih deset, ki so bili uslužbeni pri sesalkah, in razen kurjačev, katere so delavci sami določili. Kamnolomi so stali oba dneva, ravnotako steklarna.

Dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldan, se je vršil ljudski shod. Ker pa je okrajno glavarstvo pod milim nebom shod prepovedalo, se je vršil v dvorani. V dvorano pa niso mogli vsi ljudje. Napravili smo torej govorniški oder med vrati tako, da so zborovalci lahko slišali govornika v dvorani in zunaj dvorane. Na shodu je poročal sodrug Cobal, ki je v navdušenem govoru razložil pomen stavke in protestiral v imenu proletarijata proti vojaški intervenciji v Rusijo in na Ogrskem. Govoril je tudi o krivični mirovni pariški konferenci. Zborovalci so govornikovemu govoru dolgo burno pritrdjevali. Konečno se je soglasno sprejela rezolucija, v kateri se odločno protestira proti intervenciji naše armade, bodisi v Rusijo ali na Ogrskem. Rezolucija določa tudi sklepe mirovne konference s katerimi se hoče zaslužiti cel svet.

Kočevje.

Tudi pri nas je 20. in 21. t. m. delo popolnoma počivalo. V ponedeljek so se sodruzi in sodružice že na vse zgodaj začeli zbirati na prostoru, kjer se je vršil shod. Ob pol desetih dopoldne je otvoril sodrug Vindšer lepo obiskani shod. Nato je sodrug Brozovič zborovalcem razložil pomen mednarodne splošne stavke. Njegovim izvajanjem so zborovalci z zanimanjem sledili in burno odobrvali.

Po shodu so se zborovalci uvrstili v manifestacijski sprevod. Na čelu sprevoda svojo rdečo zastavo, korakali so skozi mesto do kolodvora. Na drugi strani kolodvora, pred pivovarno, se je sprevod ustavil. Tu je sodrug Brozovič še enkrat nagovoril navzoče. Odhod se je sprevod pomikal skozi mesto, kjer se je potem mirno razšel. S tem so sodruzi pokazali, da so solidarni s proletarijatom celega sveta in pokazali tudi, da so i politično zreli. Delavstvo zna vzdržati mir tudi brez asistence orožništva in vojaštva.

Dnevne vesti.

Po ljudski krvi jih ježa.

Slovenska vlada je napravila po mnenju gospodov Tončka Peska in

Korlna Trillerja, ki sta ene duše in ene misli, veliko napako, da ni preprečila protestne stavke in manifestacij za ljudske, torej prave narodne pravice, z brutalno vojaško silo in eventualno s prelivanjem krvi. Kaj takega še nismo čitali v slovenskem časopisu, kakor pravimo, v slovenskem demokratičnem časopisu. Vladi, oziroma klerikalni stranki, ki ima v vladi večino, očitata, da ima ta vlada postranske, zahrbitne, nekeke protidržavne, veleizdajalske napene. Ni naša naloga, da branimo vlado; toda pribiti pa moramo to dejstvo, ker ves slovenski narod očita prav liberalcem vseh kalibrov, da prodajajo slovensko ljudstvo reakcionarni buržuaziji politično in gospodarsko ter izkoriščujočemu kapitalizmu, prodaja jo narod, ki bi si lahko zagibal blagostanje na podlagi narodnega imetja, ki ga hrani slovenska zemlja v svojem osrčju. To vprašanje je važno in je že dokazano z razvojem dogodkov. Gorostasno pa je, da se držnejo tisti liberalci proti ljudstvu, ki so mu zavratni neprijatelji v boju za emancipacijo, klčati vojaštvo, vislice, ječo na vrat. Ti, slovenski narod! Veruj, da ljudje, stranke, ki nosijo in vozijo za teboj in pred teboj puške in kanone, meč in vrvi, vislice in ti odprajo ječe, niso tvoji prijatelji, niso prijatelji vojske. Taki ljudje so rabili, krvniki, ki hočejo, da jim ostaneš suženj, tlačan, da se bodo redili in debelili od tebe. Ej, ljudstvo, čisti in čisti svoje vrste, če ne, te zalotijo ne veleizdajalci nego izdajalci ljudstva, naroda!

Bog Mart je sklenil.

Iskrili oči kot fanačen vernik prave fatalistične mohamedanske vere, tako se sučejo gospodje okolo boga Marta in mu sekundirajo in dvigajo prosee roke do njega. In zakaj? Jugoslovansko delavstvo je priredilo stavko, ki je protestirala proti krivicam pariške konference, proti vnešavanju v ogrske in ruske razmere in proti terorizmu pri nas doma. Delavstvo je protestiralo proti krivicam, ki tlačijo veliko večino naroda, proti kapitalističnemu oduštvu in proti omejevanju svobode, proti oduštvu z živili in proti zatiranju svobodnega gospodarskega razvoja. Toda pod pritiskom antantnega kapitalizma je postavil tudi pri nas bog Mart geslo, da se mora delavski pokret — za t e t i. In ko so gospodje pri JDS to izvedeli, so s solzami hvaležnosti in radosti v očeh zapeli »Slavo« in »Hosano« bogu Martu, ki je tako dobrotljiv, da hoče pomagati z vsemi svojimi moči, da se reši antantini kapital, da se zaslužni Evropa »dobrotniku«, svetovnemu kapitalizmu. Vi še vsega tega ne veste, a gospodje pa prav dobro vedo za vsa to »komedijo«, zato kriče tako prešno. Toda, mentoteti! Sila je sila, lok se skrivi, a končno poči; manjšina krivic še ni mogla nikdar dolgo braniti: čim večja sila in brutalnost, tem prej — konec slave. Ta resnica bo obveljala tudi v Jugoslaviji. Vsaka krivica se maščuje, krivice nad narodom se maščujejo stotero.

Iz krogov gostilniških in kavarniških uslužbencev v Ljubljani.

Poročajo nam: Delo po gostilnah in kavarnah je z malimi izjemami v ponedeljek počivalo. Odprto je bila samo narodna kavarna. Kavarno Prešern je popoldan zatvoril gospodar sam, v kavarni Europa pa je stregla gospodinja sama. Tudi restavracija v Prešernovi ulici je bila

odprta. V restavraciji »Union« je stavkokazil plačilni natak, ki si je najbrže šteel v veliko čast, da je smel delati s kuhinjskimi učenkami, katere so se baje po poročilo »Slov. Naroda« obnesle kot izvrstne natakarice. Ker se ta gospod izdaja za Nemca, ter se je baje itak že izrazil, da po možnosti kmalu zapusti Jugoslavijo, ga pustimo v miru. Kriyda, da so posamezniki kazili stavko, tiči v tem, da se ni sklicalo sestanka, kjer bi se pogovorili o enotnem postopanju. Apelliramo na naše stanovske tovariše in tovarišice, da se ne dajo begati in da so povsod složni. Složnost nam bo edina pomagala v naši stroki, ki je bila do sedaj popolnoma zanemarjena. Tudi mi smo delavci, ki imamo pravico do popolnega nadomestnega nedeljskega počitka. In ta je prav lahko izvedljiv. O vsem tem se bo mogla organizacija gostilničarskih in kavarniških uslužbencev natanko porazgovoriti in stopiti na plan s filksnimi svojimi zahtevami, da bo povsod enotna in povsod enaka pravica za vse.

Drobno.

— Požrtvovanost jescaških sodrugov. V nedeljo, dne 13. t. m. so priredili jeseniški sodruzi gozdno veselico. Ob tej priliki so nabrali za tiskovni sklad »Napeja« vsoto 208 kron 95 vin. Kot nabiralci so se posebej odlikovali sodruzi: Sušnik Al., Mulej Ivan, Rajhman Ivan in Kopčar Franc. Vsem iskrena zahvala! Važnost delavskega časopisa za nas delavce ni treba še posebej ponavljati. Zato upamo, da se bodo sodruzi našega tiska ob vsaki priliki spomnili.

— Tečaj za učitelje na trgovskih nadaljevalnih šolah. Na slovenski trgovski šoli v Ljubljani se bo vršil od 18. avgusta do 13. septembra t. l. tečaj za izobrazbo učiteljev na trgovskih nadaljevalnih šolah v Sloveniji. Prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 1. avgusta t. l. na ravnanstvo. Glede natančnih podatkov se opozarja na razglas v uradnem listu št. 121.

— Bosanska cenzura. Nova komunistična stranka v Jugoslaviji se imenuje »Socialistička Radnička Partija Jugoslavije« (Komunisti). Bosanski cenzorji se pa že tega imena — vsled oznake »(Komunisti)« — boje. V Sarajevu izhaja glasilo te stranke »Glas Slobode«. Kot podnaslov ima »Organ Socialističke Radničke Partije (Komunisti)«. Sedaj je pa cenzor konfisciral v tem poimenovala besede (Komunisti), ker se je najbrž boji. Prazen prostor, ki ostala vsled tega, bode vsakega, ki v zame v roke »Glas Slobode« tako v oči, da vzbudi več pozornosti in razburjenja, kot če bi bila tam beseda (Komunisti). — Ali: »Glas Slobode« pri naša po belgradskih »Radničkih Novinah« sklepe ustanovne skroščine komunistične stranke v Belgradu (20., 22., 23. aprila). Povsodi, kjer je beseda »Komunisti« je bel prostor. Oni ne smejo povedati niti kako se stranka imenuje. Prva točka je: »Ime nove partije je: Socialistička Radnička Partija Jugoslavije...«. Uradna kratica nove stranke je: »S. R. P. J. (K.)...«. Toda povsodi je črka (K.) konfiscirana... Ubogi reveži, ki se že pred eno samo črko treseta!

— Tatvine v Vinkovcih. Kakor javlja komisija železniške policije v Vinkovcih, je bilo na kolodvoru v Vinkovcih izvršenih 33 tatvin. Kradli so železniški uslužbenci. Posrečilo se je, izslediti zlikovce. Izročili so jih vojnemu sodišču.

na skrivaj trpinčila, kakor muči malega kome-dijanta za kulisami njegov oče. Da bi pospešila svojo smrt, je ravnala z mano sila slabo. Iznašla je nove muke: oprilemaže se moje slučajne slabotne konstitucije, je ravnala z mano kot z beteženim človekom. Na višku svojega domisljavega veličja mi je pretilla, da me nabijs, izjavljajoč, da je ona močnejša nego jaz. Tiral je stvar tako daleč, da se je vrkla name. Tedaj pa sem se dvignil, jo zgrabil za roke in vrgel na zof.

— Ali boš priznala, da sem vzlic svoji slabotnosti vendarle še močnejši od tebe!

Ni priznala, marveč je napravila samo začudeno-prihuljen obraz; besnela je, čuteča se krivo in je trmasto šla od mene v stran.

V borbi je imela napram meni vse prednosti ženske in igralk. Moški, ki mora ves dan delati, se ne more braniti pred nezaposleno žensko, ki ima dovolj časa, da prede svoje spletke. Naposled se mož ujame v mrežo, ki ga obkroža z vseh strani.

Dočim me je ona vpricho vseh ljudi obtoževala moje nemoči, da bi prejela odpustanje za svoje prestopke, je prepovedovala meni čast, sramežljivost in sočutje, govoriti o njeni telesni napaki, ki jo je dobila pri prvem porodu in ki se je pri naslednjih treh močno poslabšala: z anatomskim izrazom se imenuje to kila. Mož, ki ni zaupal skrivnosti svojega zakona nikoli nobenemu človeku, naj bi razširjal napake svoje žene!

Nemoči! In jaz sem bil vedno tisti, ki jo je ognjevitno prosil za naklonenosti in zmagoval največje ovire, da bi jo dosegel... Ona plimela povoda, da bi se pritoževala; toda imela je naravo psice in je morala uživati za vsako ceno, tudi za ceno svoje sreče in sreče svojih otrok!

»V ljubezni«, pravi Napoleon, »veliki poznavalec žensk, doseže človek zmago samo tedaj, kadar ubeži!« Toda beg zastraženim ujetnikom ni mogoče, zlasti nemogoče pa je tistemu, ki je obsojen na smrt...

Ko sem se odpočival, so se moji možgani okrepili. Prost svojih opravil, sem napravil načrt, da jo popiham iz te trdnjave, ki jo je stražila tista Megera in moji zaslepljeni prijatelji. Zatekel sem se k vojni zvišaji in sem odpisal svojemu zdravniku pismo, v katerem sem mu priznal, da se bojim, da zblaznim in mu predlagal v okrepilo potovanje v inozemstvo. Odgovor je moral mojemu predlogu pritrčiti in jaz sem se podvilal, da sporočim Mariji to razsodbo, proti kateri ni bilo nobenega priziva: — Zdravnik mi je predpisal.

Ta izraz je ona sama vedno rabila, ako je predpisala zdravniku, kaj naj odredi. Prebledela je, ko je to slišala.

— Svojega rodnega kraja nočem zapustiti.

— Tvojega rodnega kraja? ... To je Flusko! Razumtega mi ni znano ničesar, kar bi mogla pogrešati na Svedskem, kjer nimaš nobenega sorodnika, nobenega prijatelja, nobenega gledališča.

— Nočem iti...

— Zakaj ne?

Po kratkem obotavljanju je izjavila:

— Ker me je strah pred tabo! Nočem ostati sama s teboj.

— Pred jagnjetom, ki ga vodiš na vrvi, te je strah? Tega ne misliš resno.

— Ti si nesrečnež in jaz nočem ostati brez varstva ob tvoji strani!

Morala je imeti kakega ljubčka ali pa se je bala, da ne bi doživel odkritja njenega zločina.

Pred mano torej jo je bilo strah, pred mano, ki sem moral kot pes, ki sem pustil, da je padla moja levja griva pod škariami in sem se moral zadovoljiti s ostrizeno konjsko grivico; pred mano, ki sem vihal svoje brke navzgor in nosil likane ovrtnike, da sem bil boje oborožen za boj z nlenimi opasnimi ljubimci!

Njen strah mi je vzbujal še več starhu in je znova poživl moj sum.

— Ta ženska ima ljubčka, ki ga noče zapustiti, ali pa se boji sodbe, sem si govoril.

Po neskončnih razmotrivanjih mi je izvalila obljubo, da se vrneva vsaj tekom enega leta.

Obljubil sem ji.

Volja do življenja se mi je vrnila in spravl sem se na delo, da dovršim zvezek pesmi, ki naj bi izšle pozimi po mojem odpotovanju.

Poletje v srcu, sem pel s svežo silo; zlasti sem opeval ljubljeno ženo, koje modri pajčolan je na dan nalinega prvega srečanja vel krog njenega slavnika in postal zame prapor, ki ga razpnem na barki, kadar zajadram na razburkano morje. Nekoč zvečer sem prebral to pesem v malem krogu v navzočnosti svojega prijatelja. Marija je pobožno poslušala. Ko sem prebral do konca, so jo obile solze, vstala je in me poljubila na čelo.

Dovršena igralka, je predstavljala mojemu prijatelju ljubečo soprogo. In ta preprosti človek me smatra s tega dne za ljubosunnega norca, ki mi je nebo dalo najljubeznivejši žensko.

— Moj dragi, saj ona te ljubi, mi je zagotavljala mladi mož!

In po štirih letih je navajal ta prizor med prepričevalnimi dokazi za zvestobo moje žene. — Prisegam ti, v tistem trenutku je bila odkriteščna, je ponavljala.

— Odkritosrčna v svoji iznučenosti slabi vesti, da! Spricho te moje ljubezni, ki je v tvoj izpremenila v madono! To ti rad verujem!

(Dalle prti.)

Novičice iz Celja.

Prepoved točenja alkoholnih pijač je bila izdana za 20. in 21. t. m. Vkljub temu pa se je videlo 20. t. m. večer po celjskih ulicah vse polno ljudi v ne posebno treznem razpoloženju. Čudeži se pač še vedno gojijo. — Tako poroča celjska »Nova Doba« od torka. Radi vam verjamemo gospodje, da je bilo polno pijanih ljudi po celjskih ulicah, ker so razni ljudje naprtli socializmom, dasiravno med temi ljudmi ni bilo nobenega delavca. Vsa čast vam za stvarno poročanje.

Dne 21. t. m. so pričeli stavkati uradniki odvetniških pisarn v Celju. Zahtevajo zboljšanje gnetnega položaja in deloprosti sobotni popoldan. Odvetniki, sami pristaši JDS., doslej na njihove zahteve še niso reagirali.

»Stavkajo tudi železničarji« tako je zapisal mogočno sobotni »Napreje«, pravi naša ljuba tetka »Nova Doba« od torka ter pripominja, da je naša manifestacija doživela hud polom. Mi pa pravimo: gospodje narodnjaki v Celju ste doživeli s svojo agitacijo proti naši manifestaciji za zasedeno Primorje ter proti ententnemu imperializmu in pariškimi lumparlijam hud poraz sami. Vse vaše agitacije ter obetanje biča in odnosa iz službe, ter grožnje z revolverji na železničarje vam niso nič pomagale. Celje je manifestiralo z nami. Vse trgovine so bile zaprte, krumarili so na železničarje »zvezarji«, kar je pa pri vatili in drugih javnih podjetjih, pa je v njih počivalo vse delo, razum nekoga narodnega podjetja, kjer sta ločila stavko dva narodno-socialna stavkoka. Ta hud vaš polom gospodje, celjski narodnjaki, ki vas boli v dno vaše podle duše, si zatakate za vašo kosmata ušesa.

Kako znamo.

Najdejo se ljudje, ki jih prav ničesar ne spravi iz ravnotežja, pa če jim makar potepuški tudi vsa kurja očesa. Čemu bi se gnjavil, ko itak nič ne pomaga. Marsikaj se da sicer potpežljivo prenesti, le brezmiselnosti, neumnosti, ki hoče obenem biti in izgledati kot višek vseh modrosti ter obenem pravi in edini pravice in javnem in upravnem življenju, mi ni mogoče več prenesti. Zakaj stvar presega že vse meje.

Ker ljubim Jugoslovansko ljudstvo kot dosedaj najbolj zatirani narod, mi ni več mogoče hladnokrvno in brezbržno gledati razne in neštetne brezmiselnosti, ki dan za dnem na vseh poljih osrečujejo človeka v Jugoslaviji.

Tako imamo n. pr. prav lepe zgodbe z žigosanim denarjem. Poštni uradi so dobili kar čez noč nalogo, da imajo sprejemati samo one bankovce, na katerih je stambilja čitljiva. Izvrstno. Toda resnica je, da ne dobiš danes nikjer niti tretjino takšnega denarja. Občine in drugi uradi, ki so denar žigosali, so imeli slabo tinto, v nekaj tednih so črke popolnoma obledele. Barva raznih bankovcev je tudi takšna, da se od tiskalnice ne poznajo. Ves ta denar je pri uradih neveljaven. Zaponnite si to ljudje božji v Jugoslaviji! Tudi bankovci z madžarskimi štampiljami so neveljavni. Doli v Banatu je sicer nekaj komitativ, občin, kjer so zaradi mešanega prebivalstva ostale še madžarske občinske uprave in štampilje v navadi, a ti bankovci, žigosani na Jugoslovansko povelje in na Jugoslovanskem ozenilu z madžarskimi štampiljami, so seveda tudi neveljavni.

Zgodilo se je te dni, da je neki SHS davčni urad sprejel žigosane bankovce odposlal po pošti na ravnanstvo ali kam že v Ljubljano, od tam pa so jih zopet vrnili, češ, da se žig ne da čitati. Ne vemo, ali je doletela davčni urad založil iz svojega denarja druge bankovce za par 1000 kron, ker navadni davčni uradniki nimajo takšnih plač, da bi lahko iz svojega metali tolike vsote, ali pa je davčni urad dotične neveljavne bankovce zopet spravil nazaj med ljudstvo in se tako podal v senco kazenskih paragrafov. Kdo bo delal škodo za nečistljivo žigosanje, kakoršnih bankovcev je najmanj od vseh za dve tretjini? Ali je res potrebno ljudi begati in s takšnim gorostasnim postopanjem oškodovati? Žigosanje ima namen označiti denar kot last državljanov ene države. Žigosanje, kakor se je pri nas izvedlo pa tega namena ni doseglo.

Vršilo se je čez noč in na čisto nepačen način. Ako pride kdo z našim denarjem k inozemski banki, pokaže bankovce s štampiljami Ob-

čina Pakrač, Dolgo selo, Hranilnica v Medvoda, Krajinške Sparkasse itd., mu bodo pač bankovce ocenili kakor one, ki nosijo ev. štampilje: Turnverein, hvaležno saldirano, gepriifte Hebamme itd. in ves riziko popolnoma nezadostnih odredb naj nosi ljudstvo!

Tu pa vlada dekadencija in razkranje, da je strah. Zakoni, ki so nastali iz nujnih potreb med vojsko, se odpravljajo belgrajskemu centralizmu na ljubo brez prehoda. Najvažnejši in še danes tako potreben zakon o pretiravanju cen je bil z eno besedo belgrajskega ministrstva odpravljen. Mesto njega se je izdalo tako zveržene določbe, da se oduhuje in vojni dobičkarji lahko krohota. Z naredbo centralnega ministra v Belgradu so bile vse tozadevne naredbe, brez nikakršne navedbe, ukinjene. Sodišča in glavarstva že ne vedo, kateri prestopek spada v njihovo kompetenco. Pridejo slučaj, kjer so zasebne pravice oškodovanih v največji meri ogrožene. Sodišča pravijo, glavarstvo je pristojno, glavarstvo pa zopet, sodišče naj sodi, navijalec cen pa si z zadovoljstvom mane roke in se veseli svojega odušnega dobička.

Sodnije ne zmagujejo več dela, ker manjka uradnikov. Nikdo si ne upa več posvetiti se temu težkemu poklicu. Justična uprava je temu kriva, ker začetnikom ne privoščijo kruha. Koliko juristov proletarcev bi rado vstopilo v sodno službo. In če kdo zaprosi, mu stavi takšne pogoje, da bi bilo vsakoga pomilovati, če bi sprejel. Celo leto n. pr. je že delal brezplačno sodno prakso kot odvetniški kandidat. Premisli si in bi rajši ostal pri sodnji. Justična uprava pa pravi, da mu do takratnega enoletnega dela in časa sploh ne šteje. Kaj takega se niti poprej v Avstriji ni godilo. V druge uprave, politično, finančno itd. pa sprejmejo vse. Zdi se, da gre ves sistem na tem, da se prenese kolikor mogoče vse v delokrog odvisne politične uprave, da se ustvarijo tako srednjeveške razmere. Justica, ta takozvani fundamentum vsake človeške družbe, se majo.

Karkoli pride, pride samo iz stališča narodnega šovinizma in reakcije. Svar in koristi ljudstva pa se ne varujejo. Tako n. pr. morajo sodišča, kar bi bilo v principu čisto prav, sprejemati le slovenske vloge, in jih slovensko reševati. Zaposila nemških sodnih pa ne morejo odkloniti, rešujejo jih pa slovensko. Nemška sodišča morajo potem slovenske zapiski zopet prestaviti, tozadevne stroške prestave, ki znašajo od 1 pole do 100 K pa morajo potem slovenske stranke v inozemstvo plačevati. Naše sodnije pa sprejemajo od nemških sodnih predložene nemške zapiski brez prestave, tako da nemškim strankam ni treba plačevati nikakršnih pristojbin. Tako bode šlo našega denarja vsako leto na 100.000 v inozemstvo, dočim ga od tam ne bo, ker just uprava menda misli, da je z nacionalistično taktiko že vse doseženo in ne vidi pri tem škode, ki se dela državljanom.

Tako in enake razmere vladajo tudi na drugih poljih, o tem pa prihodnjiki.

Iz stranke.

Politična šola v Celju se vrši vsako soboto zvečer ob 8. uri v šoli na Grabnu. Pričakujemo od sodrugov in sodružic obilno udeležbo.

Danes, 24. julija ob 20. uri v Mahorovi hiši

DISKUZIJSKI VEČER.

Predmet diskuzije: Splošna stavka 20. in 21. t. m., njena priprava in potek. Kako je mogoče odpraviti nedostatke? Pomočki in sredstva.

Pripravilni odsek.

VSEM OGRANIZACIJAM!
UVAŽUJTE STRANKINE CILJE IN POTREBE!
SODELUJTE PRI OKREPITVI NAŠE ORGANIZACIJE!

(Včerajšnji članek o progresivnem strankinem davku naj ne zapade v pozabljnost!!)

Strokovno gibanje.

Seja osrednjega društva kovinarjev se vrši v petek ob 6. uri v Mahorovi hiši.

Vestnik »Svobode«.

Dramatični odsek mladinske organizacije vpripori v nedeljo, dne 27. t. m. točno ob 8. uri zvečer v ljudski šoli v Spodnji Šiški veseligoj v treh dejanjih »Čevljari«.

Sodrug, sodružice, posetite to predstavo socialistične mladinske organizacije v obilnem številu! Po-

kažimo, da znamo ceniti delovanje naše mladine.

Danes je seja centralnega odbora »Svobode«, ob 8. uri zvečer v Selemburgovi ulici št. 6, II. nadst.

Prihajajo nedeljo, t. j. 27. t. m. priredi »Svoboda« v Hočah v šoli ob 9. uri dop. predavanje o socializmu. — Delavci pridite vsi! Brez izobrazbe ni napredka!

Iz Slovenije.

Strnišče pri Ptiju.

V nedeljo, dne 27. t. m. ob 5. uri popoldne se vrši javen shod, na katerem poroča sodrug Kopač.

Dnevni red: 1. Železničarske zahteve v državnem predstavništvu. 2. Solidaritna stavka 20. in 21. t. m. Sodrugom priporočamo, da agitarajo za obilno udeležbo.

Pragersko.

Tudi k nam je privrela strašna zver v podobi J. Z. Zveze, da napovede neizprosno boj naši internacionalnosti in postavi lestvico, po kateri se pride do zlatega — teleta, srebrnih in zlatih zvezdic. Pod lestvico stoji predsednik Vivod, ki se je baje prelevil iz predsednika nekdanjega nemškega pevskega društva na Pragerskem v navdušenega jugoslovanskega predsednika Zveze. Malo je članov njegovega društva. Po večini so bili nekdanji avstrijski patrioti, drugi pa so mladoletni nezavedni. In ti možakarji nam zdaj napovedujejo hud boj, tako da bo baje že prihodnje leto celo Pragersko zvezast. Tako se je namreč izrazil g. Bračko, ki ga je veter zapeljal nekdanji tudi v naše vrste in kateremu vrstnik je skladiščni mojster Verbek, da bo lažje črnil delavce pri načelniku. — Pri nas se je, pravijo, ustanovila tudi neke vrste šola od strani Zveze; iz te šole prihrče sami prožni mojstri, postajni mojstri, telegrafisti in — zvezarji. Torej, kdor si noče služiti kruha na pekočem solcu, mora postati zvezdar, da postane mojster in vrag vedi kaj se vse. Potem bo pri obdelovanju polja lahko nosil tudi rokavice iz fine kože. — Mi pa, sodrug, se ne damo premočiti, ker dobro vemo, kje je naša in vsega proletarijata rešitev! Mi gremo kot silna deroča voda naprej, ki razdre jez kapitalizma. Ta nam brani prestop v srečno bodočnost svobodnega človeškega napredka.

Rogaška Slatina.

Pri nas vladajo zelo čudne razmere. V državnem zdravilišču so že večinoma novi uradniki, le nekaj je starih, med njimi ravnatelj Muhi, znan delavski sovražnik. Namesto da bi odšel, je postal nadravnatelj. Po čigavi zaslugi, nam ni znano. Nekaj novih uradnikov se kaj čudno obnaša. Govore o »bombah«, ki naj bi jih vlada uporabila!! Posebno se odlikuje s svojim postopanjem z delavci g. Pihernik. Vlada je delavcem priporočila 50% zvišanja plače, a vse se je potlačilo. Nekateri delavci so dobili nekaj, drugi pa nič. Zdi se, da se vrši za kuljsami hud boj za ravnateljsko mesto. Najbrže se ne motimo, ako trdimo, da se vodi ta boj po enakih metodah, zaradi katerih sta si bila »Slovenec« in »Slov. Narod« zadnje čase v laseh.

Iz Ljubljane novodošli pekar nas je osrečil s svojo pobožnostjo, ker vpričo Marijine slike prodala hlebec kruha (80 kg) po 4 K, medtem ko je prejšnji pek hlebec, ki je tehtal 112 kg, prodal po 4 K 60 vin!

Delavska stanovanja so silno slaba. Uradniki imajo po pet do šest sob, mi pa stanujemo po kotlih, kjer kobe rastejo po stenah. Z deskami moramo maštiti luknje po stenah.

Naš kraj je osrečil tudi nov demokrat v osebi g. poštarja. Ubogi pismošoj ima jo boro plačo 100 K na mesec ter letajo okrog napol bosi in raztrgani. In ni čuda! Kje si tudi naj nabavi obleko s tako mizerno plačo! In g. poštar jim je še celo prepovedal pristopiti v našo stranko!! Lep demokrat! — Naš kraj je res skozinskoz — paradiž!

V nedeljo, 6. t. m. je priredila tukajšnja čitalnica velik koncert. Zdi se nam, da se je s tem koncertom hotelo delati reklamo za JDS. Namen pa se je popolnoma ponesrečil.

Delavci in kmetje v Rogoški Slatini in okolici! Organizirajte se pri nas strokovno in politično! Berite naš »Napreje«, »Ljudski Glas«, edina lista, ki se bojuje za delavske in kmetijske koristi!

Zalog.

Čitali smo v »Napreju« članek »Avstrijski ovaduh« — jugoslovanski ovaduh. Dodatek k temu članku je tako resnično in fino razkinkal ter ožigosal neznosno in škandalozno ovaduhsko kugo, ki so jo razpustili povsod gotovi elementi, da je treba piscu članka čestitati. Vsak človek

se mora nad tem grdim ovaduhstvom zgražati. Res, žalostno je dejstvo, da bi se o tem poglavju dal napisati še cel, velik roman.

Kultura.

Umetniška turneja članov »Slov. Narodnega gledališča«. Te dni se bo nudi prebivalcem gorenjskih mest redek umetniški užitek. Pod vodstvom režiserja »Narodnega gledališča v Ljubljani« gosp. Bratina, se bo vpriporil Strindbergov »Upnik«, eno najmarkantnejših in psihološko najzanimivejših del švedskega pisatelja. Njegovo ime je našim čitateljem kolikor toliko znano po podlistku »Bedakova izpoved«. Njegova tragikomedija »Upnik«, se odlikuje po minucioznem slikanju značajev in ostrem duševnem konfliktu nastopajočih oseb. — Isti večer se upripori vesela Čehova groteska »Medved«, ki poskrbi za smeh in zabavo. Gostovanja se vrše: V soboto, 26. t. m. v Kranju, v nedeljo 27. t. m. v Trzinu, v ponedeljek 28. t. m. na Bledu, v torek 29. t. m. na Jesenicah. — Vsakrat ob 8. uri zvečer. Opozorjamo naše delavstvo na te umetniške večere.

O rešitvi sedanje gospodarske krize.

Prof. narodnega gospodarstva v Sorbonni, znani učenjak Charles Gide pravi v listu »Excelsior«: »Edino sredstvo, s katerim moremo popraviti sedanjo grozno gospodarsko krizo, je razmnožitev konzumnih družtev in odstranitev vsake privatne in medsebojne trgovine. Le tako bo mogoče stabilizirati cene ali jih vsaj obdržati na nizki stopnji. Z največjo strogostjo se moramo boriti proti vedno naraščajoči armadi producentov in spekulantov, katerim nosi ta imaginarna služba ogromne dobičke, katere pa mora plačevati konsument. Delavci se mora zagotoviti, da se z zvišanjem produkcije v zavodu, v katerem dela, izboljša tudi njegovo gnotno stanje. Profesor Gide je prepričan, da more priti do sporazuma med kapitalom in delom in navaja kot dokaz, da se uporabljajo v mnogih delavskih produktivnih združenjih z velikim uspehom načela starega socializma šole Fourier-ove, po katerih pripada: $\frac{1}{2}$ dohodkov delu, $\frac{1}{2}$ vodeči inteligenci in $\frac{1}{2}$ kapitalu«.

Gospodarstvo.

Živila iz Romunije. Romunska vlada je sklenila z jugoslovansko dogovor glede izmenjave neobhodno potrebnega blaga med obema državama. Jugoslavija bo dobavila v najkrajšem času Romuniji veliko množico koruze in drugih živil.

Uvoz tovornih avtomobilov. Amerikanska komisija na Dunaju ima podnudo tovornih avtomobilov do 4 tone nosilne zmoglosti. Amerikanski častnik je ponudena vozila pregledal in jih našel v odličnem stanju. Posamezni avtomobil stane K 83.000 frankov Dunaj. Kdor se zanima za kak avtomobil, naj se nemudoma obrne na podružnico Centralne Uprave v Ljubljani.

Uradni kurzi Centralne za plačevanje v inozemstvo od 22. julija 1919: London, 1 funt šterlingov, 45.56 din. 54.95; Amerika, 1 dolar, 9.95 din. 10.05; Pariz, 100 frankov, 150 din. 151.50; Švica, 100 frankov, 182 din. 185.80; Italija, 100 lir, 123.25 din. 124.50; Grška, 100 drahem, 171 din. 172.75.

Romunska narodna banka je do sedaj potegnila iz prometa 115 milijonov bankovcev nemške emisije.

O čekovnem prometu. Položnice se plačujejo pri poštini uradih. Ljubljanskemu občinstvu pa je do sedaj še malo znano, da plačuje položnice lahko tudi pri blagajni čekovnega urada v Ljubljani (poslojce bivše nemške gimnazije v Beethonovi ulici v bližini Kranjske hranilnice). Na glavni pošti, pa tudi na drugih ljubljanskih poštah je posebno predpolde navadno pri blagajni velik navala. Občinstvo mora vedno delj časa čakati, predno pride na vrsto. Poštini uradi so tudi v delavnikih od 12. do 15. ure zaprti. Ker ljubljansko občinstvo ne ve, da plačuje položnice tudi lahko pri blagajni čekovnega urada, pri tej blagajni ni navala in vsakdo pride takoj na vrsto. Razen tega ima pa tudi to dobro stran, da prejme lastnik računa, za katerega je bila plačana položnica, veliko preje računski izpisek v roko, ker se položnica takoj odda drugim oddelkom čekovnega urada, ki izvrše pripis vplačanega zneska. Blagajna čekovnega urada je odprta vsak delavnik neprenehoma od 9. do 15. ure in sprejema med tem časom vplačila na položnice.

Določbe mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo.

LDU. St. Germain, 21. (Dunkl.) Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo obsega v glavnem naslednje določbe:

Teritorialne določbe: Neizpremenjene ostanejo določbe prvega načrta, ki se tičejo tirolskih meja, tako da pripade Italiji vsa južna Tirolska do Brennerja. — Na Koroškem se ustanovi nov glasovalni pas, ki bo bistveno obsegal celovško kotlino in ki bo šel južno po grebenu Karavank. To ozemlje bo ločeno po črti, ki gre od Rožeka, po sredi Vrbskega jezera, nato po Jezernici, Glini in Krki v dva dela. Za vsak del se ustanovi glasovalna komisija, v kateri bo poleg zastopnikov veselel v južnem delu jugoslovanski, v severnem delu pa nemško-avstrijski zastopnik. Najprej se bo glasovalo tri mesece potem, ko stopi v veljavo mirovna pogodba, v južnem delu in sicer po okrajih, ne po občinah. Ako izpade glasovanje v korist Nemški Avstriji, tedaj pripade tudi drugi del brez glasovanja Nemški Avstriji. Ako pa se odloči južni del za Jugoslavijo, tedaj se izvede glasovanje tri tedne nato tudi v severnem delu. — Na Štajerskem je mirovna konferenca ugovore nemško-avstrijske delegacije zavrnila. Tu bodo ostale meje neizpremenjene.

Nemška zapadna Ogrska pripada povečini Nemški Avstriji, tako da dobi Nemška Avstrija Sopron in Neždersko jezero, ne pa Sent Gotarda. Subotička, železnice in Bratislava v Černo, Nošnja in Ogrskega Starega grada. — Meje proti Čehoslovski so v toliko izpremenjene, da meja ne teče na levem bregu Morave, nego sredi reke, tako da je Nemški Avstriji omogočena paroplovba. Calmov (Hohenau) in Pernit (Bernhardstal) se priznata Nemški Avstriji, pravtako tudi večji del sodnih okrajev Vitoraz (Weitra) in Lišov (Litschau). Drugim ugovorom nemško-avstrijske delegacije glede meja proti Čehoslovski niso ugodili.

Skupni rezultat napram nesprejemljivim pogojem z dne 2. junija kaže te-le, pravzaprav neznatne uspehe za Nemško Avstrijo: 1. ljudsko glasovanje v najvažnejšem delu Koroške; 2. privzete Nemške zapadne Ogrske, vendar na eni strani brez ljudskega glasovanja, ki ga je predlagala Nemška Avstrija, na drugi strani pa brez vzhodnega dela mošonskega komitata; 3. dostop Nemške Avstrije do reke Morave v Nizji Avstriji; 4. utesnitev ozemlja, ki bi ga imela oddati Nemška Avstrija po načrtu od 2. junija, najhujšega se v sodnem okraju Valčice (Feldsberg), v katerem leži železniška proga Niskolsburg-Breolava (Lundenburg); 5. utesnitev ozemlja, ki bi ga morala Nemška Avstrija oddati v severno zapadnem delu Nizje Avstrije in sicer v sodnih okrajih Skremelice (Schremma), Cnunt (Gmünd) in Vitoraz (Weitra), najbrž da je možno obvladati železniški prog Cnunt-Budjevice in Cnunt-Treboni, pri čemur ostane Nemški Avstriji večji del vitorazkega in lišovskega okraja.

Češki koridor: Češki koridor med Bratislavo in Reko se deli v dve črti. Prva poteka od Bratislave čez Sopronj preko nemško-avstrijskega ozemlja na Pragersko, druga pa po samo ogrskem ozemlju proti Pragerskem.

Nov člen je bil sprejet o svobodni tranzitnega, brzojavnega in telefonskega prometa, ki se uredi slično svobodnemu tranzitu pri železniškem, paroplovnem in poštunem prometu.

(Dolge pril.)

Izpred sodišča.

Demancijantstvo.

V soboto se je vršila pred deželnim sodiščem v Ljubljani razprava zoper Leopolda Kolmana roj. 1883. l. v Kočevju, trgovskega potnika iz Radovljice. Obtožba: 1. a) Dne 18. marca t. l. je med vožnjo na železnici iz Ljubljane proti Kranju rekel: »Fantje, nikar ne služite, saj ne rabimo vojaštva, proč z militarizmom«. b) Koncem marca je rekel vojakom: »Norci, ki služite, le počakajte, boste že videli kaj pride v kratkem«. c) Nekaj časa pred b) opisanim dejanjem je rekel v Radovljici: »Norci ste, ker služite; pomčite puske, boste že videli, kaj se pride«. — K vojaški službi zavezane može je s tem skušal zapeljati, da bi vojaško službo iz nezvestobe zapustili. 2. Pri pod b) navedeni priki rekoč, da hočejo boljševiki odpraviti vso gospodsko, vse kar je bodi last države, da je kmete pozival, naj si razdelje zemljo po čelu, hukskal javno k po zakonu prepovedanim dejanjem. S tem je zakrivil ad 1. hudo-

delstvo v zmislu § 222 k. z.: ad 2. pregrešek v zmislu § 305 k. z. Kazen bogi izmeriti po § 7. zak. št. 78. drž. zak.

Sodišču predseduje višji sodni svetnik Vedernjak, obtožbo zastopa državni pravdnik Modic, obtoženca zagovarja dr. Korun. Obtoženec pravi, da se ne čuti krivega, da te besede ni izgovoril. Na dolžitev, da je plačeval vojakom vino in da je dobival denar od boljševikov pravi obdolženec: »Če sem plačal kedar samo četrt litra vina vojakom, me lahko takoj obsodite na smrt. Denar sem si pa prehranil za časa trgovskega potnika« tvrdke H. Löwi na Dunaju». Po zaslišanju obtoženca so bile zaslišane prič. Nadporočnik Potočnik je izjavil, da se je na večer aretacije Kolmana upro vojaštvu in zahtevalo oprostitev Kolmana. Predsednik pravi Kolmanu: »To dejanje vojakov priča, da ste bili z njimi v zvezi«. Kolman: »Nisem bil v nobeni zvezi«. Nič ni gotovega, da bi bil v zvezi z vojaštvom; zato tudi ni nobenih gotovih dokazil. Po predsednikovem resumeju in govoru državnega pravdnika je povzel besedo zagovornik, ki izjava med drugim, da je obdolženec v nekaterih trenutkih anormalen, vendar česar ni vedel kaj govori, če je res to govoril. To potrjuje tudi tu predloženo izpričevalo in odpust iz železničarske službe leta 1914. Ako je bil v zvezi z vojaši, nimamo nobenih dokazov, ter če so ga hoteli osvoboditi, so storili to po lastni inicijativi. Nato predlaga, da se mu odmeri, če se ga spozna krivimi in la kazen. Ozira naj se na njegovo mati, katero sedaj vzdržuje. Po posvetovanju je razglasil predsednik razsodbo, po kateri je bil obsojen Leopold Kolman po § 92 k. z. na eno leto strogega zapora vstevši preiskovalni zapor. Zagovornik dr. Korun je vložil ničnostno pritožbo.

Omeniti moramo tudi, da je predsednik višji sodni svetnik Vedernjak nekočkrat naravnost kričal nad obtožencem, kar nam prav nič ne dopada.

Gospodu Vedernjaku naj služi to v opomin, da preneha v bodoče s svojim kričanjem, ker bomo drugače primorani, še večkrat tako njegovo nastopanje pribiti.

Novomeški boljševiki

Včeraj se je vršila pred dež. sodiščem obravnava proti Jožetu Pirnarju, sodarju na Brodu, Ivanu Florjanciču, kovaču na Slatniku, Ivanu Puglju, posetniku v Rumanji vasi, Alojziju Koširju, gostilničarju na Brodu, Francu Sajevcu, vžitarju na Brodu, Jožetu Sporarju, posestniku v Rumanji vasi, Francetu Fabjanu, posestniku v Irči vasi, Janezu Repniku, kočarju v Birčni vasi in Antonu Mavsarju, posestniku na Velikem Cerovcu. Obtoženi so, da so 27. decembra 1918. leta izsilili od župana v Kandiji Jožefa Zurca podpis izjave, s katero odstopa kot župan Kandije, in prevzame občinsko vojni posojilo. S tem so mu zabrali svobodo kretanja. Mavsar je tudi obtožen, da je zamahnil proti Zurcu s palico, ki jo je z roko prestregel. Fran Florjancič je rekel dne 28. decembra 1918 v Novem mestu Francetu Medvedu ml. in Jožetu Vrtačiču, da naj pove vsak očetu, da morata priti danes ali jutri na občino podpisati vojni posojilo. Če ne bosta šla, ju bodo pripeljali s konjem. Florjancič je tudi rekel Vrtačiču, da je treba razdejat graščine, farje pobiti.

Sodišču predseduje višji sodni svetnik Vedernjak, obtožbo zastopa državni pravdnik Modic, obtoženca zagovarja dr. Korun. Obtoženci izjavljajo, da se deloma čutijo krive, ker so hoteli izsiliti podpis. Pirnar pravi, da mu je predložil tisto izjavo, ker so ga izbrali vaščani; a on je miril, da se niso dejansko lotili Zurca. V občinski pisarni je bilo 200 ljudi, ter so vpili vseprek. Florjancič pravi, da je izgovoril one besede po naročilu vseli občanov. Vzrok razburjenosti je bil ta, ker so se zvišale občinske doklade za 70 odstotkov. Priča Zurc izjavi, da ni imelo to nikakega političnega ozadja. Bili so vsi skupaj zapeljani in so storili v nezavednosti prestopke. Po

zaslišanju prič in po temeljitim predsednikovem resumeju je prevzel besedo zagovornik obtožencev, ki je izvajal med drugim: Nič ni čudnega, da so se občani zbrali pred občinsko pisarno in zahtevali odstop župana ter prevzete občinskega vojnega posojila. Nezaslovoljni so bili vsled nerednega poslovanja občine, kar je povzročila vojna in ki se je dogajalo v vseli občini. Razburilo jih je pa še posebno povišanje občinskih dokladov za 70 %. Niso se zavedali tega prestopka. Sedaj je pa itak že vsa občina pomirjena in zadeva pozabljena. Če jih obsodite, bodo se razburili ti in drugih 290 občanov, ki so tudi krivi. Predlagam oprostitev obsojencev. Po posvetovanju je razglasil predsednik razsodbo, po kateri je bil Ivan Florjancič obsojen po § 100 k. z. na tri mesece težke ječe, restreene s trdim ležiščem vsakih 14 dni. Drugi obtoženci so bili po § 239 k. z. oproščeni. Državni pravdnik je vložil ničnostno pritožbo.

Generalna stavka v Italiji.

Trst, 22. Stavka v Italiji je bila splošna in nadvse učinkovita. Stavkali so povsod tudi železničarji. Nobeden list ni izšel. Vršili so se po vseh krajih Italije imponentni shodi in manifestacije. Prišlo je tudi do hudih spopadov med demonstranti in karabinerji. V nekaterih provincah traja stavka dalje. Demonstracijam v Milanu, v Rimu, v Turinu in v Neaplju so se pridružili tudi vojakci. Vsa Italija je pod dojmom te sijajno izpadle splošne stavke. Vlada je skušala vzdržati železniški promet s pomočjo vojaškega tehničnega osebja. Uspeh je bil klavren. — V Trstu je bila splošna stavka popolna, demonstracije tako ogromne, kakor jih Trst že dolgo ni videl. Ravnotako je bilo tudi v vsem Primorju. Oblasti so zato v hudih skrbeh. Vseled vesplošne zmešnjave, ki vlada še vedno, manjkajo natančnejša poročila iz vseh krajev Italije. — (Op. ured.): Iz tega poročila je razvidno, da je stavkalo v Italiji vse delavstvo, torej tudi železničarji. Naše meščansko časopisje pa še vedno laže, da železničarji v Italiji niso stavkali).

Najnovejša poročila.

VOJILNI RED ZA ČEHOSLOVAŠKO NARODNO SKUPŠČINO.

LDU, Praga, 23. (ČTU.) V današnji seji narodne skupščine predloženi vladni zakonski načrt glede volilnega reda za narodno skupščino čehoslovaške republike veli: Prvo volilno okrožje, Praga in k njej pripadajoči sodni okraj, volijo 43 poslancev. Volitev poslancev v narodno skupščino razpiše ministarstvo za notranje posle na nedeljo med 1. in 30. decembrom 1919. Narodna skupščina se voli za dobo 5 let. Voliti smejo vsi meščani čehoslovaške republike brez razlike spola, ki so na dan volitvenega razpisa prekoračili 21. leto, prisegli čehoslovaški republiki zvestobo in ki stanujejo najmanj 3 mesece po izdani volilnih list v občini in ki po tem zakonu niso izključeni od volilne pravice. Za člana narodne skupščine more biti voljen vsak, ki ima volilno pravico, ki je na dan volitve dosegel svoje 24. leto in ki je vsaj 3 leta v kakšni občini čehoslovaške republike pristojen. Vsak volilec ima dolžnost udeležiti se volitve. Število poslancev še ni natanko določeno: približno jih bo okoli 300, tako da pride en poslanec na 50.000 prebivalcev.

UPOR ANTANTNIH VOJAKOV.

LDU, Amsterdam, 23. (DunkU.) Pariški zastopnik socialističnega lista »Daily Herald« poroča, da je zvedel od poučene strani, da so aliranci opustili načrt splošnega pohoda proti Madžarski, ker je postalo nemogoče pridobiti angleške, ameriške in francoske vojske za ta načrt.

VELIKA STAVKA ANGLEŠKIH RUDARJEV.

LDU, St. Germain, 23. (DunkU.) V Yorkshireski stavki poleg javljenih 290.000 mož tudi 50.000 delavcev, katerih delo je potrebno za vzdrževanje rudnikov. Lloyd George je izjavil v poslanski zbornici, da počivajo sesalne naprave 85 rudnikov, 35 sesalnih naprav oskrbujejo uradniki, pri drugih 22 sesalnih pa niso mogli ukreniti nobenih varnostnih odredb. Tri lame so že preplavljene, 12 drugih bo v enem ali dveh dneh pod vodo. Ministrski predsednik je nadalje izjavil, da je vlada poslala v Yorkshiresko vojaštvo, da bo oskrbovalo sesalne naprave.

IZGREDI NA ANGLEŠKEM.

LDU, Amsterdam, 23. (DunkU.) Angleški listi z dne 21. t. m. poročajo, da je v soboto na dan mirovnega praznika došlo v številnih angleških in irskih mestih do velikih izgrediv. V Lutonu so zažgali mestno hišo, ker ni hotel dati občinski svet na razpolago krajevni organizaciji odpuščenih vojakov in mornarjev parka za prireditve spominske proslave padlih tovarišev. Več policajev je bilo ranjenih. Tudi v mestu Yorku je došlo do izgrediv, pri katerih so morali policaji rabiti orožje.

STAVKA V ITALIJI.

LDU, Berlin, 23. (ČTU.) Po poročilih milanski listov sta oba stavkarska dneva, ki so se jih v Italiji tako hali, potekla precej mirno.

PREISKAVA REŠKIH DOGODKOV

LDU, St. Germain, 23. (DunkU.) »Petit Journal« poroča, da je reška preiskovalna komisija odločila v korist francoskim četam, katerih zadržanje je bilo popolnoma neoporečno.

ODPUST REZERVISTOV TRETJEGA POZIVA.

LDU, Beograd, 23. — Vojni minister je odredil, da se morajo vsi rezervisti, ki spadajo v tretji poziv, nemudoma odpustiti iz vojaške službe.

FINANČNI ODBOR.

LDU, Beograd, 23. — Včeraj dopoldne je imel finančni odbor sejo, pri kateri je razpravljalo o dvajsetih proračuna za mesec septembar.

ODŠKODNINA ANGLEŠKI.

LDU, Berlin, 23. (DunkU.) »Abend« poroča iz Bazlja: Po listu »Daily Mail« je določila angleška komisija za proučevanje raznih od-

škodninskih vprašanih za vsoto 100 milijard šilingov. Ako se prišteje 200 milijard za Francijo in 65 milijard za Belgijo, bo znašala skupna odškodninska vsota za Nemčijo 355 milijard šilingov.

TITTONI ODLAGA SVOJ MANDAT.

LDU, Berlin, 23. (DunkU.) Kakor doznava »Corriere della Sera« iz Pariza, je Tittoni v včerajšnji seji sveta četvorice izjavil: Ker zadržanje zastopnikov Grške in Bolgarske onemogoča srečni izid v vprašanju mej obema državama, polaga svoj mandat v roke četvorice nazaj.

PARIŠKI KRAMARJI PROTI BOLGAROM.

LDU, Ženeva, 22. (ČTU.) Po pariških vesteh so bolgarske meje končno določene z izjemo na jugu in jugozahodu, kjer pogaianja z Grčijo še niso končana in ker s Turčijo do sedaj še ni bilo razprav. Venizelos je pri komisiji za pokrajino zopet vložil silno obširno obtožbo proti Bolgarom. Izjavil je, da se jim nikakor ne sme verjeti in da se jim ne sme prepustiti niti ped zemlje v Traciji.

ŠVICARSKI POSLANIK V BERLINU ODPOTIL.

LDU, Bern, 22. (DunkU.) Švicarski poslanik v Berlinu, dr. Filip Merkler, je odstopil s svojega mesta.

VPRAŠANJE TURČIJE.

LDU, St. Germain, 23. (DunkU.) »Daily Mail« poroča, da je predsednik Wilson sporočil ministrskemu predsedniku Clemenciju, da za sečaj ne more Amerika prevzeti nobenega mandata nad kakim delom Turčije. Upa, da bodo aliranci sami mogli vzdržati red v Turčiji.

LETALEC D' ANNUNZIO.

LDU, Ženeva, 23. (ČTU.) »Polo Romano« potrjuje, da je D' Annunzio sprejel mesto generalnega ravnatelja civilno letalske službe. Najprvo bo izvršil vse priprave za ustanovitev zračne transportne službe med Sicilijo in Sardinijo.

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1^a referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 14 milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

2 %

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —